



B.A. – IIIrd Year

SEM – V & VI

“GEOGRAPHY”

Previous Year

Question Papers

Academic Year

(2022-23)





B.A. – IIIrd Year

SEM – V

“GEOGRAPHY”

Previous Year

Question Papers

Academic Year

(2022-23)



SI - 127

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) (CBCS) Examination, January - 2023

GEOGRAPHY (Optional) (Special Paper - VII)

Evolution of Geographical Thought

Sub. Code : 75546 / 79651

Day and Date : Tuesday, 03 - 01 - 2023

Total Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. **[5]**

- a) Who has provided a scientific base to the subject of Geography?
 - i) Greeks
 - ii) Romans
 - iii) Arbas
 - iv) Indians
- b) "Kitab-Al-Hind" is associated with?
 - i) Ibn Batuta
 - ii) Ibn Khaldun
 - iii) Al Balakhi
 - iv) Al Biruni
- c) The term 'Anthropogeography' was used by which German Geographer?
 - i) Ratzel
 - ii) Humboldt
 - iii) Ritter
 - iv) Richthofen
- d) Who developed the concept of 'Possibilism'?
 - i) Blache
 - ii) Reclus
 - iii) Demengion
 - iv) Martonne
- e) After the advent of the statistical revolution geographers more concentrated on?
 - i) Field Studies
 - ii) Utilizing primary and secondary data
 - iii) Application of sampling techniques
 - iv) All of the above

P.T.O.



SI - 127

[15]

Q2) Write short notes (Any three) :

- Contribution of Greeks in Geography.
- Contribution of French scholars in Geography.
- Systematic and Regional Geography.
- Physical Geography.
- Significance of models.

Q3) Write answers in detail to any two of the following questions. [20]

- Write in detail the work of Arab geographers in the Dark Age?
- Review the work of Alexander Von Humboldt in relation to geography?
- Give an account of the quantitative revolution in geography in detail?

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या आणि नकाशा काढा.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - नकाशा स्टॅन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नासाठी योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- अ) भूगोलशास्त्राला वैज्ञानिक पाया कोणी घालून दिला ?
- | | |
|----------|------------|
| i) ग्रीक | ii) रोमन |
| iii) अरब | iv) भारतीय |
- ब) 'किताब-अल-हिंद' कोणाशी संबंधित आहे ?
- | | |
|---------------|------------------|
| i) इब्न बतुता | ii) इब्न खाल्दून |
| iii) अल बलाखी | iv) अल बिरूनी |
- क) 'मानववंशभूविज्ञान' ही संज्ञा कोणत्या जर्मन भूगोलकाराने वापरली ?
- | | |
|------------|---------------|
| i) राटझेल् | ii) हुम्बोल्ट |
| iii) रिटर | iv) रीचथोफेन |
- ड) 'संभववाद' ही संकल्पना कोणी विकसित केली ?
- | | |
|----------------|--------------|
| i) ब्लाश | ii) रेकलस |
| iii) देमेंजीओन | iv) मार्तौनी |
- इ) संख्याशास्त्रीय क्रांतीच्या सुरुवातीनंतर भूगोलाशास्त्रज्ञांचे लक्ष्य कशावर केंद्रित झाले ?
- | | |
|---------------------------|---|
| i) क्षेत्राभ्यास | ii) प्राथमिक आणि द्वितीयक माहितीचा वापर |
| iii) नमुना तंत्रांचा वापर | iv) वरील पैकी सर्व |



SI - 127

[15]

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ) ग्रीकांचे भूविज्ञानातील योगदान
- ब) फ्रेंच तज्ञांचे भूविज्ञानातील योगदान
- क) क्रमबद्ध आणि प्रादेशिक भूगोल
- ड) प्राकृतिक भूगोल
- इ) प्रतिमानांचे महत्व

प्र.3) खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) अंधारयुगातील अरब भूगोलकारांच्या कार्याची सविस्तर माहिती लिहा?
- ब) भूगोलशास्त्राशी संबंधित अलेक्झांडर व्हॉन हुम्बोल्ट यांच्या कार्याचे सिंहावलोकन करा?
- क) भूविज्ञानातील सांख्यिकीय क्रांतीचा सविस्तर वृतांत द्या?





SH - 72

Total No. of Pages : 4

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) (CBCS) Examination, March - 2023

GEOGRAPHY

DSE - E106 : Evolution of Geographical Thought

(Special Paper - VII)

Sub. Code : 75546/79651

Day and Date : Thursday, 25 - 05 - 2023

Total Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory
 - 2) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions.

[5]

- a) Who coined the term 'Geography'?
- i) Aristotle
 - ii) Strabo
 - iii) Bodine
 - iv) Eratosthenes
- b) Who is the author of 'Suryasidhanta'?
- i) Varahamihira
 - ii) Bhasakarachrya
 - iii) Aryabhatta
 - iv) Saunak
- c) Who developed the concept of 'Possibilism'?
- i) Blache
 - ii) Reclus
 - iii) Demengion
 - iv) Martonne

P.T.O.



SH - 72

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
 - 3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नासाठी योग्य पर्याय निवडा :

[5]

अ) 'भूगोलशास्त्र' (Geography) ही संकल्पना कोणी निर्माण केली?

- | | |
|---------------|------------------|
| i) अँरिस्टॉटल | ii) स्ट्रूबो |
| iii) बोडिन | iv) इराटोस्थेनेस |

ब) 'सूर्यसिद्धांत' या ग्रंथाचे लेखक कोण आहेत?

- | | |
|---------------|------------------|
| i) वराहमिहिर | ii) भास्कराचार्य |
| iii) आर्यभट्ट | iv) सौनक |

क) 'संभववाद' ही संकल्पना कोणी विकसित केली?

- | | |
|----------------|--------------|
| i) ब्लाश | ii) रेकलस |
| iii) देमेंजीओन | iv) मार्तौनी |

ड) 'थांबा व जा निसर्गवाद' कोणी प्रक्षेपित केला?

- | | |
|---------------|-----------------|
| i) आय बोमन | ii) डब्लू डेविस |
| iii) जी. टेलर | iv) इ सेम्पल |

इ) कृषी तीव्रता प्रतिमान आणि उद्योग स्थानिकीकरण सिद्धांत कोणत्या ज्ञानशाखेतून घेतले आहेत?

- | | |
|-------------------|-----------------|
| i) मानसशास्त्र | ii) अर्थशास्त्र |
| iii) राज्यशास्त्र | iv) समाजशास्त्र |



SH - 72

[15]

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ) भारतीयांची भूमिखंडांची संकल्पना
- ब) ब्रिटीश तज्ञांचे भूविद्यानातील योगदान
- क) संभववाद
- ड) प्राकृतिक भूगोल
- इ) संख्याशास्त्रीय क्रांतीची तंत्रे किंवा साधने

प्र.3) खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) भूगोलशास्त्राच्या विकासातील ग्रीकांचे योगदान विशद करा?
- ब) हलफोर्ड जे मकिंडर यांच्या भौगोलिक कार्याची सविस्तर माहिती लिहा?
- क) क्रमबद्ध भूगोलशास्त्र आणि प्रादेशिक भूगोलशास्त्र यांच्यातील द्वैतवादी दृष्टीकोणाची चर्चा करा?





SI - 134

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, January - 2023

GEOGRAPHY

DSE-E107 : Geography of India (Special Paper - VIII)

Sub. Code: 75547/79652

Day and Date : Wednesday, 04 - 01 - 2023

Total Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternatives for the following questions: [5]

- a) Which is the highest mountain peak in India?
 - i) Mt. Everest
 - ii) Mount Godwin Austin
 - iii) Nandadevi
 - iv) Dhawalgiri
- b) In which mountain range is the highest rainfall in Cherapunji?
 - i) Garo
 - ii) Khasi
 - iii) Jaitia
 - iv) Maikal
- c) Which land is best for tea cultivation?
 - i) Black soil
 - ii) Alluvial soil
 - iii) Hilly land
 - iv) Desert land
- d) Raniganj is famous for which mineral?
 - i) Iron ore
 - ii) Bauxite
 - iii) Coal
 - iv) Manganese
- e) Sindri is famous for which industry?
 - i) Sugar
 - ii) Iron steel
 - iii) Fertilizer
 - iv) Paper

P.T.O.

Q2) Write Short note on any three of the following:

- Importance of Himalayas.
- Problems of forests in India.
- Mineral oil fields in India.
- Sugar industry in Western Maharashtra.
- Problems of the Iron and Steel Industry.



Q3) Write in detail answers any two of the following questions:

[20]

- Describe the Indian peninsular rivers.
- Write the news of iron ore distribution in India.
- Explain the importance of industry in Indian economy.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या आणि नकाशे काढावेत.
 - नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नासाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- अ) भारतातील सर्वाधिक उंचीचे पर्वत शिखर कोणते आहे?
- | | |
|--------------------|-------------------------|
| i) माऊंट एव्हरेस्ट | ii) माऊंट गॉडवीन ऑस्टीन |
| iii) नंदादेवी | iv) धवलगिरी |
- ब) चेरापुंजी हे जास्त पावसाचे ठिकाण कोणत्या डोंगररांगेत आहे?
- | | |
|-------------|----------|
| i) गारो | ii) खासी |
| iii) जैतिया | iv) मैकल |



SI - 369

Total No. of Pages : 6

Seat No.	
----------	--

B.A. B.Ed. (Part - III) (Semester - V) Examination, January - 2023

GEOGRAPHY

Population Geography (Paper - IX)

Sub. Code : 75548 (B)

Day and Date : Thursday, 05 - 01 - 2023

Total Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Neat diagrams and maps should be drawn wherever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. [5]

- a) Population geography is a sub-branch of _____ geography.
- i) Economic Geography
 - ii) Political Geography
 - iii) Human Geography
 - iv) Physical Geography
- b) Which of the following is a geographical factor affecting population distribution?
- i) Urbanization
 - ii) Irrigation
 - iii) Transport
 - iv) Topography
- c) What parameters are used to calculate birth rate and mortality rate?
- i) Per Thousand
 - ii) Percentage
 - iii) Degree
 - iv) All of the Above
- d) What age group is considered in calculating infant mortality rate?
- i) 0-6 Months
 - ii) 0-1 Years
 - iii) 0-2 Years
 - iv) 0-5 Years
- e) In India, population census is conducted every _____ years.
- i) 5
 - ii) 10
 - iii) 15
 - iv) 20

P.T.O.

Q2) Write short notes on Any Three of the following.

[15]

- Growth of World Population
- Nature of Population Geography
- Problems of Over Population
- Infant Mortality
- Factors Affecting Literacy



Q3) Write in detail answers Two of the following questions.

[20]

- Explain the Meaning of Population Geography and Its Importance.
- Describe Factors Affecting on Distribution of Population.
- Describe Factors Affecting on Fertility.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे नकाशा व आकृत्या काढा.

प्र.1) खालील प्रश्नासाठी योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- अ) लोकसंख्या भूगोल हि भूगोलाची उपशाखा आहे ?
- | | |
|------------------|---------------------|
| i) आर्थिक भूगोल | ii) राजकीय भूगोल |
| iii) मानवी भूगोल | iv) प्राकृतिक भूगोल |
- ब) खालीलपैकी लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करणारा भौगोलिक घटक कोणता आहे ?
- | | |
|-------------|-------------|
| i) नागरीकरण | ii) जलसिंचन |
| iii) वाहतूक | iv) भूरचना |
- क) जन्मदर व मृत्युदर मोजण्यासाठी कोणते परिमाण वापरतात ?
- | | |
|------------|---------------|
| i) दरहजारी | ii) टक्केवारी |
| iii) अंश | iv) वरील सर्व |
- ड) अर्भक मृत्यू दर काढताना कोणत्या वयोगटाचा विचार केला जातो ?
- | | |
|---------------|--------------|
| i) 0-6 महिने | ii) 0-1 वर्ष |
| iii) 0-2 वर्ष | iv) 0-5 वर्ष |
- इ) भारतात दर वर्षांनी लोकसंख्येची जनगणना केली जाते.
- | | |
|---------|--------|
| i) 5 | ii) 10 |
| iii) 15 | iv) 20 |



SI - 369
[15]

प्र.2) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

- अ) जागतिक लोकसंख्येची वाढ
- ब) लोकसंख्या भूगोलाचे स्वरूप
- क) अतिरिक्त लोकसंख्याच्या समस्या
- ड) अर्भक मर्त्यता
- इ) साक्षरतेवर परिणाम करणारे घटक

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) लोकसंख्या भूगोलाचा अर्थ सांगून त्याचे महत्त्व लिहा.
- ब) लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करणारे नैसर्गिक घटक सांगा.
- क) मर्त्यतावर परिणाम करणारे घटक सांगा.





SI - 369

B.A. B.Ed. (Part - III) (Semester -V) Examination, January - 2023

GEOGRAPHY

Social Geography (Paper - IX)

Sub. Code : 75548 (A)

Day and Date : Thursday, 05 - 01 - 2023

Total Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Marks are given on the right side of question.
 - 3) Use of stencils and out line are allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. [5]

- a) Social geography is a sub branch of which geography?
 - i) Human Geography
 - ii) Physical Geography
 - iii) Economic Geography
 - iv) Political Geography
- b) Which of the following geographer distributed social geography scope into physical and human response?
 - i) Blash
 - ii) Ratzel
 - iii) Ritter
 - iv) Huntingtn
- c) Which racial population is highest in Africa continent?
 - i) Negroid
 - ii) Caucasoid
 - iii) Mangoloid
 - iv) Australoid
- d) Which religion has the largest population in Israel?
 - i) Christian
 - ii) Jewish
 - iii) Muslim
 - iv) Buddhist
- e) What was the Population literacy rate of India in 2011?
 - i) 44.04
 - ii) 54.04
 - iii) 64.04
 - iv) 74.04

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) (CBCS) Examination, March - 2023

HISTORY

DSE-E63 : Age of Revolutions (Special Paper - IX)

Sub. Code : 75558/79628

Day and Date : Saturday, 27 - 05 - 2023

Total Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Fill in the blanks by choosing appropriate alternative given below: [5]

a) _____ was the first emperor of the Holy Roman Empire.

- | | |
|-----------------------------|-------------------|
| i) Henry V | ii) Julius Caesar |
| iii) Frank King Charlemagne | iv) Innocent III |

b) _____ Sects are called Puritan.

- | | |
|------------------|------------|
| i) England | ii) France |
| iii) Switzerland | iv) German |

c) _____ was the first British colony in America

- | | |
|-----------------|--------------|
| i) Maryland | ii) Virginia |
| iii) New Jersey | iv) Georgia |



P.T.O.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

[5]

अ) हा पवित्र रोमन साम्राज्याचा पहिला सम्राट होता.

- | | |
|--------------------------|------------------|
| i) हेनरी पाचवा | ii) जुलियस सीझर |
| iii) फ्रँक राजा शार्लमेन | iv) इनोसंट तिसरा |

ब) मधील पंथास 'प्युरीटन' म्हणतात.

- | | |
|------------------|-------------|
| i) इंग्लंड | ii) फ्रान्स |
| iii) स्वित्झरलँड | iv) जर्मनी |

क) ही ब्रिटिशांची अमेरिकेतील पहिली वसाहत होती.

- | | |
|----------------|-----------------|
| i) मेरीलँड | ii) व्हर्जीनिया |
| iii) न्यूजर्सी | iv) जॉर्जिया |

ड) रुसो यांनी हा ग्रंथ लिहिला.

- | | |
|-----------------|---------------------|
| i) सामाजिक करार | ii) स्पिरिट ऑफ लाँज |
| iii) कॅंडीड | iv) चैतन्य |

इ) खालीलपैकी हा समाजवादी विचारवंत नव्हता.

- | | |
|------------------|----------------|
| i) चार्लस फूरियर | ii) सेंट सायमन |
| iii) रॉबर्ट ओवेन | iv) हॅमिल्टन |



प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ) प्रबोधन चळवळ
- ब) बोस्टन-टी-पार्टी
- क) औद्योगिक क्रांतीचे पर्यावरणीय परिणाम
- ड) पॅरिसचा तह
- इ) XVI वा लुई

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) युरोपमधील धर्मसुधारणा चळवळीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) अमेरिकन राज्यक्रांतीचे परिणाम विशद करा.
- क) फ्रेंच राज्यक्रांतीतील प्रमुख घटनांचा आढावा घ्या.



Smt. Mathubai Garware Kanya Mahavidyalaya, Sangli

Seat Number

Students Sign.

PRN. No.



Jr. Supervisor Name & Sign.

Sr. Supervisor Name & Sign.

B.A. III (Sem. V)

Sub. - Compulsory Civic Course - Constitution of India

Day and Date: 06/01/2023

Total Marks:

/50

Time: 1 तास (वेळ- 12.30 ते 1.30)

- सूचना : 1) पंचवीस (25) बहु पर्यायी प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नास दोन समान गुण आहेत
2) अचूक पर्यायाची निवड करून प्रश्नासामोरील चौकोनामध्ये खाडाखोड न करता लिहा.
3) एकापेक्षा अधिक व खाडाखोड केलेल्या पर्यायांची निवड ग्राह्य धरली जाणार नाही.

1. ----- हे घटना परिषदेचे अध्यक्ष होते.
- अ) म. गांधी ब) बी. एन. राव क) राजेंद्र प्रसाद ड) यापैकी नाही
2. ----- या दिवशी भारतीय राज्यघटना अंमलात आली.
- अ) २६ जाने. १९५० ब) २६ मार्च १९५१ क) २६ मे १९५१ ड) यापैकी नाही
3. राज्यघटनेच्या ----- या कलमानुसार घटनादुरुस्ती करता येते
- अ) ५२ व्या ब) १०२ व्या क) ५ व्या ड) ३६८ व्या
4. नेहरू रिपोर्ट ----- साली करण्यात आला.
- अ) १९२० ब) १९२२ क) १९२५ ड) १९२८
5. मार्गदर्शक तत्वांची संकल्पना ----- च्या राज्यघटनेवरून घेतली आहे.
- अ) श्रीलंका ब) ब्रम्हदेश क) केनिया ड) आयर्लंड
6. घटनेच्या ----- व्या भागात मुलभूत अधिकारांचा समावेश आहे
- अ) दुसऱ्या ब) तिसऱ्या क) चौथ्या ड) यापैकी नाही
7. ----- व्या कलमानुसार ग्रामपंचायतीची स्थापना झाली आहे.
- अ) २० व्या ब) ४० व्या क) श्रीलंका ड) यापैकी नाही
8. ----- व्या कलमानुसार निवडणूक आयोगाची स्थापना झाली आहे
- अ) ३२४ व्या ब) ३२५ व्या क) ३४० व्या ड) यापैकी नाही
9. ----- व्या कलमानुसार अस्पृश्यता पाळणे गुन्हा आहे
- अ) ५ व्या ब) १० व्या क) १७ व्या ड) यापैकी नाही



10. आर्थिक आणीबाणी संबंधीत कलम ----- होय.
- अ) ३५२ ब) ३५६ क) ३६० ड) ३६८
11. कलम ----- नुसार कायद्यापुढे समानता स्वीकारली आहे
- अ) १२ ब) १४ क) १६ ड) १८
12. घटकराज्यांच्या राज्यपालांची नियुक्ती ----- करतात.
- अ) पंतप्रधान ब) राष्ट्रपती क) आमदार ड) यापैकी नाही
13. राज्यघटनेने भारतीयांना ----- नागरीकत्व दिले आहे.
- अ) एकेरी ब) दुहेरी क) तिहेरी ड) यापैकी नाही
14. संसदेचे ----- सभागृह असतात.
- अ) 2 ब) 3 क) 4 ड) यापैकी नाही
15. ----- हा मंत्रीमंडळाचा अध्यक्ष असतो.
- अ) खासदार ब) पंतप्रधान क) राष्ट्रपती ड) यापैकी नाही
16. लोकसभेचा कार्यकाळ सर्वसाधारण स्थितीत ----- वर्ष असतो.
- अ) 1 ब) 2 क) 3 ड) 5
17. महाराष्ट्राचे उच्च न्यायालय ----- येथे आहे.
- अ) पुणे ब) राजगुरुनगर क) मुंबई ड) लातूर
18. ----- साली भारतीय राष्ट्रसभेची स्थापना झाली.
- अ) १८८० ब) १८८२ क) १८८५ ड) १८९५
19. ब्रिटीश पार्लमेंट मोर्ले मिंटो सुधारणा कायदा ----- साली मंजूर केला.
- अ) १९०० ब) १९०२ क) १९०५ ड) १९०९
20. भारताने ----- शासनपद्धती स्वीकारली आहे.
- अ) संसदीय ब) अध्यक्षीय क) संमिश्र ड) यापैकी नाही
21. भारतीय स्वातंत्र्याचा कायदा ----- साली मंजूर झाला.
- अ) १९४१ ब) १९४२ क) १९४५ ड) १९४७
22. ----- वर्ष पूर्ण असणाऱ्या नागरिकास घटनेनुसार मतदान करता येते
- अ) १५ ब) १६ क) १७ ड) १८
23. ----- ह्या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू होत.
- अ) हक्क व कर्तव्य ब) समता आणि स्वातंत्र्य क) न्याय आणि अधिकार
ड) यापैकी नाही
24. राज्यसभा या वरिष्ठ गृहात ----- सभासद असतात.
- अ) २५० ब) ३२० क) ३५० ड) ४००
25. २०२२ मध्ये भारताच्या राष्ट्रपती ----- आहेत.
- अ) मनमोहनसिंह ब) नरेंद्र मोदी क) अमित शहा ड) द्रौपदी मुर्मू



SI-153

- B. Write a short note on Any One of the following in about 7-8 sentences. [4]
- Bob as a criminal.
 - The orphan girl's life in the world.
- C. a) Give synonym for the following word. [1]
represent
- b) Give antonym for the following word. [1]
young
- Q3) A. Read the following advertisement carefully and answer the questions given below. [8]

A Fast Growing Pharma Allopathic Company
Wanted
Area sales managers - 2 posts
HQ-Sangli (Independent working)
Candidates must have 3-5 years of experience in Pharmaceutical industry as an
M.R. or Area Manager
Walk in for interview on SUNDAY
Date 22nd Sept. 2019 between 09.00 to 2.00 p.m. at
Hotel Piyush,
Sangli-Kolhapur Road, Sangli.
Subodh Kanitkar, Director
Lifeline Health Care Pvt. Ltd. Sangli
Cell No. 9402320022

- How will you introduce yourself at the time of interview?
- What certificates will you take with you if you are called for an interview for the post of Area Sales Manager?
- Suppose you do not have any working experience, how will you answer the question about it?
- How will you explain your strong points to the interviewers?



SI-153

B. Rewrite Any Eight of the following sentences. [8]

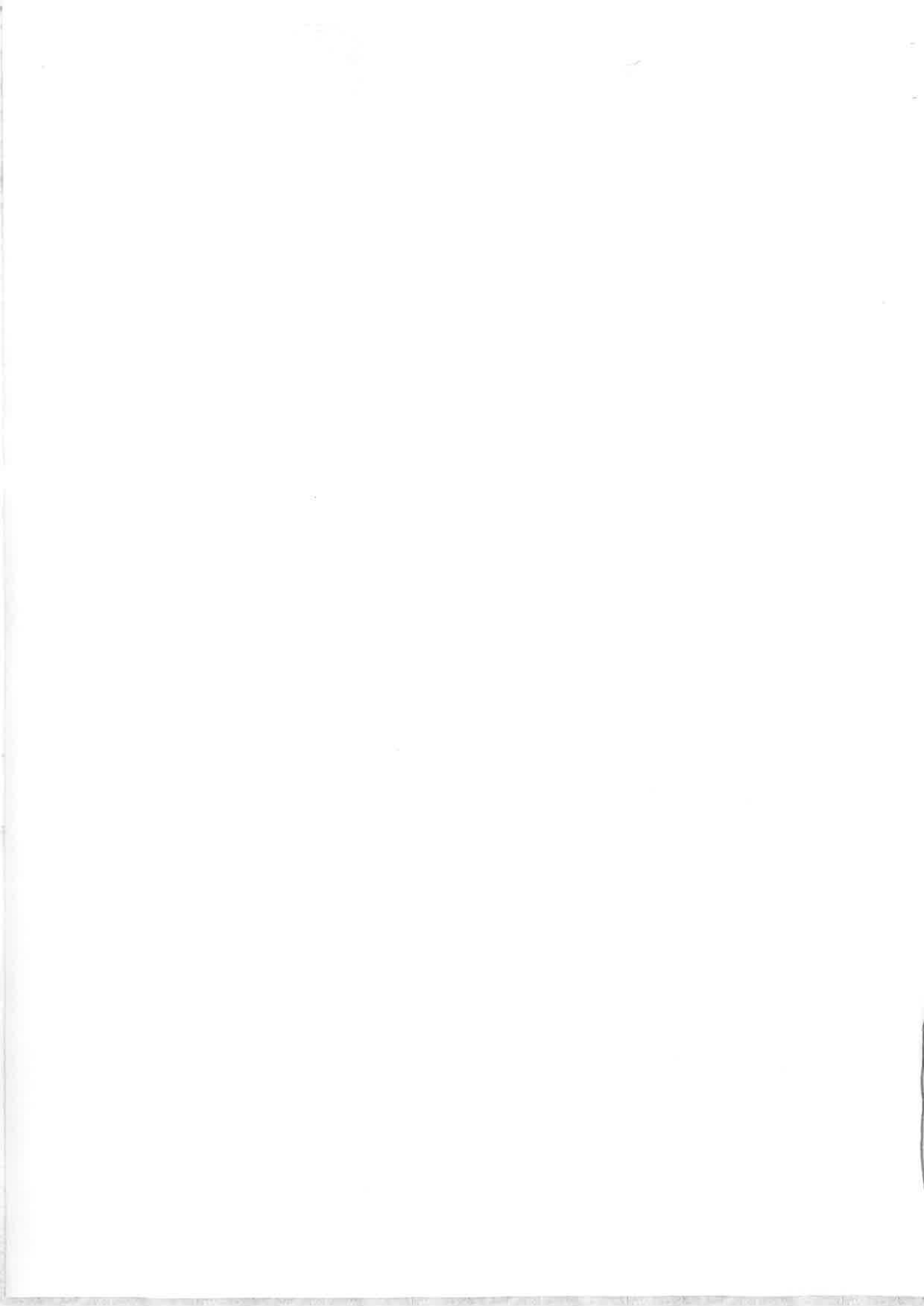
- a) Correct the following sentences.
- Asmita is as cleverer as Neeta.
 - Jack was a most handsome boy in the class.
 - India is more powerful country as any other country.
 - Students are more cutest when enjoying with friends.
- b) Complete the following sentences choosing the appropriate words from the pair given in the brackets.
- Library is a _____ place to study. (quite/quiet)
 - The _____ freely wandered in the jungle. (deer/dear)
 - The company sent a _____ to the employee. (mail/male)
 - Rahul _____ the activity successfully. (led/laid)
- c) Do as directed.
- Joseph reads a poem. (Change the voice)
 - Debabrata is not a lazy boy. (make it assertive)

Q4) A. Darshan Educational Society, Pune needs a primary school teacher having D.Ed., B.A. with good communication skills in Marathi, Hindi and English. The job also requires computer knowledge. Write a letter of application for the post of primary school teacher. [8]

OR

- B. Write an essay on Any One of the following topics. [8]
- My Favourite Game.
 - Post Covid Situation
 - Importance of Democracy







B.A. – IIIrd Year

SEM – VI

“GEOGRAPHY”

Previous Year

Question Papers

Academic Year

(2022-23)





SI - 183(B)

प्र.3) खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) प्रादेशिक नियोजन म्हणजे काय? प्रादेशिक नियोजनाची गरज सांगा?
- ब) बँक वाश प्रभाव व विस्तारक प्रभाव संकल्पना स्पष्ट करा?
- क) चिरंतन विकास व विकसनशील या संकल्पना यांचे वर्णन करा?

ॐॐॐ

Seat
No.



SH-158

Total No. of Pages : 7

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2023
GEOGRAPHY (DSE-E232) (Paper - XI)

A) Urban Geography

Sub. Code : 75747/80047

Day and Date : Friday, 26 - 05 - 2023

Total Marks : 40

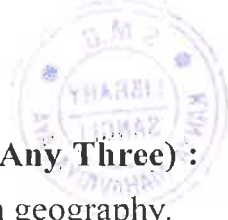
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicates full marks.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions : [5]

- a) Urban geography is the branch of which geography?
 - i) Economic Geography
 - ii) Political Geography
 - iii) Social Geography
 - iv) Industrial Geography
- b) Which is the originate language of word Urban?
 - i) Spanish
 - ii) French
 - iii) Latin
 - iv) English
- c) Which of the following town is important by his religious function?
 - i) Pune
 - ii) Mumbai
 - iii) Pandhrpur
 - iv) Satara
- d) When did the E.W. Barges put forth concentric zone theory?
 - i) 1923
 - ii) 1932
 - iii) 1936
 - iv) 1942
- e) Who put forth the concept of Garden City?
 - i) Howard
 - ii) Nelson
 - iii) Ritter
 - iv) Davis

P.T.O.



SH-158

[15]

Q2) Write short notes (Any Three) :

- Nature of urban geography.
- Significance of urban geography.
- Types of situation
- Rural urban fringe
- Slum problem

Q3) Write answers in detail any two of the following questions :

[20]

- Explain the factors of urbanization with example?
- What is C.B.D. and explain the characteristics of C.B.D.?
- Explain the urban planning of India?

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - आवश्यक तेथे सुबक नकाशे व आकृत्या काढा.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- अ) नागरी भूविज्ञान हि कोणत्या भूविज्ञानाची उपशाखा आहे?
- आर्थिक भूविज्ञान
 - राजकीय भूविज्ञान
 - सामाजिक भूविज्ञान
 - औद्योगिक भूविज्ञान
- अ) अर्बन (Urban) या शब्दाची उत्पत्ती कोणत्या भाषेमधून झालेली आहे?
- स्पॅनिश
 - फ्रेंच
 - लॅटिन
 - इंग्रजी
- क) खालीलपैकी कोणते शहर धार्मिक कार्यांच्या दृष्टीने महत्त्वाचे आहे?
- पुणे
 - मुंबई
 - पंढरपूर
 - सातारा



SH-158

- ड) ई. डब्ल्यू. बर्गेस यांनी सकेंद्रीय कटिबंध सिद्धांत कधी मांडला ?
- | | |
|-----------|----------|
| i) 1923 | ii) 1932 |
| iii) 1936 | iv) 1942 |
- इ) नगर उद्यान हि संकल्पना कोणी मांडली ?
- | | |
|-----------|-------------|
| i) हॉवर्ड | ii) नेल्सन |
| iii) रिटर | iv) डेव्हीस |

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) :

[15]

- अ) नागरी भूविज्ञानाचे स्वरूप
ब) नागरी भूविज्ञानाचे महत्व
क) स्थितीचे प्रकार
ड) ग्रामीण नागरी पट्टा
इ) झोपडपट्टी समस्या

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) नागरीकरणावर परिणाम करणारे घटक उदाहरणासह स्पष्ट करा.
ब) सी.बी.डी. म्हणजे काय? ते सांगून सी.बी.डी. ची बैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
क) भारतातील नगर नियोजन स्पष्ट करा.





SI - 175

Total No. of Pages : 4

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, January - 2023

GEOGRAPHY

Economic Geography (Paper - X) (DSE- E231)

Sub. Code : 75746/80046

Day and Date : Tuesday, 03 - 01 - 2023

Total Marks : 40

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Neat diagrams and maps should be drawn wherever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose and correct alternative for the following questions : [5]

- i) The distribution of human economic activity and its relation to physical and social factors is studied in which of the following?
 - a) Meteorology
 - b) Political geography
 - c) Economic geography
 - d) Population geography
- ii) Which of the following is a branch of economic geography?
 - a) Meteorology
 - b) Geomorphology
 - c) Resource geography
 - d) Political geography
- iii) Which of the following is the primary occupation of a human being?
 - a) Manufacturing
 - b) Forest cutting
 - c) Industry
 - d) Service industry

P.T.O.



SI - 175

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) आवश्यक तेथे सुबक नकाशे व आकृत्या काढा.
 - 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- i) मानवाच्या आर्थिक कार्याचे वितरण आणि त्याचा भौतिक व सामाजिक घटकांशी असलेला संबंधाचा अभ्यास खालील पैकी कशात केला जातो?
 - अ) हवामानशास्त्र
 - ब) राजकीय भूगोल
 - क) आर्थिक भूगोल
 - ड) लोकसंख्या भूगोल
- ii) खालील पैकी कोणती आर्थिक भूगोलाची शाखा आहे?
 - अ) हवामानशास्त्र
 - ब) भूरूपशास्त्र
 - क) साधनसंपत्ती भूगोल
 - ड) राजकीय भूगोल
- iii) खालील पैकी कोणता मानवाचा प्राथमिक व्यवसाय आहे?
 - अ) वस्तुनिर्मिती
 - ब) जंगलतोड
 - क) कारखानदारी
 - ड) सेवा उद्योग
- iv) वेबरने उद्योगधंद्यांच्या स्थानिकीकरण सिद्धांतात खालील पैकी किती प्रकारचे माल गृहीत धरले आहेत?
 - अ) 2
 - ब) 3
 - क) 4
 - ड) 5



SI - 175

- v) महाराष्ट्रातील पुणे येथील स्वयंचलित वाहन उद्योग विकासासाठी खालील पैकी काय संबंधीत आहे?
- अ) मुंबईची समीपता ब) जलविधुत पुरवठा
- क) मजुरांचा पुरवठा ड) वरील सर्व

प्र.2) खालील पैकी कोणत्याही तीन टीप लिहा.

[15]

- अ) आर्थिक भूगोलाचे महत्त्व
- ब) कृषी क्रियांच्या स्थानावर परिणाम करणारे भौगोलिक घटक
- क) वस्तु उत्पादन क्षेत्राची संकल्पना
- ड) संयुक्त संस्थानातील सुतीवस्त्र उद्योगाचे वितरण
- इ) जगातील प्रमुख हवाई मार्ग

प्र.3) खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) आर्थिक भूगोलाची व्याख्या सांगून त्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) औद्योगिक क्रियांच्या स्थानावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- क) वाहतुकीचे महत्त्व सांगा.





SH - 157

Total No. of Pages : 4

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) (CBCS) Examination, March - 2023

GEOGRAPHY

DSE - E231 : Economic Geography (Special Paper - XII)

Sub. Code : 75746/80046

Day and Date : Thursday, 25 - 05 - 2023

Total Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory
 - 2) Figures to right indicate full marks.
 - 3) Neat diagrams and maps should be drawn wherever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. [5]

- a) Which of the following was the nature of Economic Geography in the very early period?
- | | |
|----------------|----------------|
| i) Descriptive | ii) Scientific |
| iii) Dynamic | iv) Numerical |
- b) Which of the following is not a geographical factor affecting the industry?
- | | |
|----------------------|--------------|
| i) Topography | ii) Location |
| iii) Power resources | iv) Market |
- c) Which of the following is a good example of raw material found in a particular area?
- | | |
|------------|---------------|
| i) Air | ii) Sugarcane |
| iii) Water | iv) Soil |

P.T.O.



SH - 157

- d) In which of the following year Special Economic Zone (SEZ) policy was announced?
- i) April, 1999
 - ii) April, 2000
 - iii) April, 2005
 - iv) April, 2007
- e) In which country is the Canadian Pacific Railway?
- i) U.S.A.
 - ii) Canada
 - iii) Russia
 - iv) Brazil

Q2) Write short notes on any three of the following. [15]

- a) Branches of Economic Geography
- b) Economical factors affecting on location of agricultural activity.
- c) Concept of Special Economic Zone
- d) Distribution of Automobile Industry in India.
- e) Significance of Transportation.

Q3) Write in detail answers any two of the following questions. [20]

- a) What is the Economic Geography? Describe its scope.
- b) Explain the Alfred Weber's theory of industrial location.
- c) Explain the major roadway network of the world.



SH - 157

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) आवश्यक तेथे सुबक नकाशे व आकृत्या काढा.
 - 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा :

[5]

- अ) अगदी सुरवातीच्या काळात आर्थिक भूगोलाचे स्वरूप खालील पैकी कोणते होते?
- i) वर्णनात्मक
 - ii) वैज्ञानिक
 - iii) गतिशील
 - iv) संख्येकी
- ब) खालील पैकी कोणता उद्योगावरती परिणाम करणारा भौगोलिक घटक नाही?
- i) भूपृष्ठरचना
 - ii) स्थान
 - iii) शक्तिसाधने
 - iv) बाजारपेठ
- क) विशिष्ट भागात सापडणाऱ्या कच्चा मालाचे खालील पैकी कोणते उत्तम उदाहरण आहे?
- i) हवा
 - ii) ऊस
 - iii) पाणी
 - iv) मृदा
- ड) खालील पैकी कोणत्या वर्षी विशेष आर्थिक क्षेत्र (सेझ) धोरण जाहीर झाले?
- i) एप्रिल, 1999
 - ii) एप्रिल, 2000
 - iii) एप्रिल, 2005
 - iv) एप्रिल, 2007
- इ) कॅनेडीयन पॅसिफिक लोहमार्ग कोणत्या देशात आहे?
- i) यु.एस.ए.
 - ii) कॅनडा
 - iii) रशिया
 - iv) ब्राझील



SH - 157

प्र.2) खालील पैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[15]

- अ) आर्थिक भूगोलाच्या शाखा
- ब) कृषी क्रियांच्या स्थानावर परिणाम करणारे आर्थिक घटक
- क) विशेष आर्थिक क्षेत्राची (सेझ) संकल्पना
- ड) भारतातील ऑटोमोबाईल उद्योगाचे वितरण
- इ) वाहतुकीचे महत्त्व

प्र.3) खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) आर्थिक भूगोल म्हणजे काय? त्याची व्याप्ती सांगा.
- ब) आल्फ्रेड वेबरचा औद्योगिक स्थानिकीकरणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- क) जगातील प्रमुख रस्ते वाहतूक स्पष्ट करा.





QP Code: 216QP
Total No. of Pages: 2

Seat No.

January - February (Winter) Examination - 2023

Subject Name: B.A. (C.B.C.S)_75748_GEOGRAPHY-XII DSE-E233 political Geography_A_05.01.2023_02.30 PM to 04.30 PM

Subject Code: 75748_A

Day and Date: Thursday, 05-01-2023

Time: 02:30 pm to 04:30 pm

Total Marks: 40

Instructions.:

- 1) All questions are compulsory
- 2) Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the correct alternative for the following questions.

[5]

खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा.

a) Political Geography is a branch of which subject?

राजकीय भूगोल ही कोणत्या विषयाची शाखा आहे ?

- i) Physical Geography / प्राकृतिक भूगोल
- ii) Human Geography / मानवी भूगोल
- iii) Economic Geography / आर्थिक भूगोल
- iv) Biogeography / जैविक भूगोल

b) Which of the following elements is not important in the formation of a state?

राज्याच्या निर्मितीस खालील पैकी कोणत्या घटकाला महत्त्व नाही ?

- i) Population / लोकसंख्या
- ii) Territory / भूप्रदेश
- iii) Government / शासन
- iv) Language / भाषा

c) Which mountain defines the boundary between Afghanistan and Pakistan?

अफगाणिस्तान व पाकिस्तान या देशांची सीमा कोणत्या पर्वताने निश्चित झाली आहे ?

- i) Mir Samir / मीर समीर
- ii) Arakan Yoma / आराकान योमा
- iii) Hala Sulaiman / हाला सुलैमान
- iv) Himalayas / हिमालय

d) Who propounded the heartland theory?

हृदयस्थल सिद्धांत कोणी मांडला ?

- i) Spykman / स्पाईकमन
- ii) Wegner / वेगनर
- iii) Mackinder / मॅकिंडर
- iv) Davis / डेविस

e) Sardar Sarovar Project is situated on which river?

सरदार सरोवर प्रकल्प कोणत्या नदीवर आहे ?

- i) Krishna / कृष्णा
- ii) Narmada / नर्मदा
- iii) Godavari / गोदावरी
- iv) Ganga / गंगा





Q.2. Write short notes on any three of the following.
खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टिपा लिहा.

[15]

a) Nature of Political Geography

राजकीय भूगोलाचे स्वरूप

b) Elements of formation of Nation

राष्ट्र निर्मितीचे घटक

c) Concept of State

राज्याची संकल्पना

d) Heartland

हृदयस्थल

e) Problems of Chandoli Dam affected people

चांदोली धरणगस्तांच्या समस्या

Q.3. Write answers in detail on any two of the following.
खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा.

[20]

a) What is political geography? Explain the different approaches of political geography.

राजकीय भूगोल म्हणजे काय ? राजकीय भूगोलातील विविध दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

b) Explain the Spykman's rimland theory.

स्पाईकमन यांचा रिमलँड सिद्धांत स्पष्ट करा.

c) Explain the Krishna river water dispute.

कृष्णा नदी पाणी वाटप वादाचे विवेचन करा.



Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) (CBCS) Examination, March - 2023

GEOGRAPHY

DSE - E233 : (a) Political Geography (Special Paper - XII)

Sub. Code : 75748/80048

Day and Date : Saturday, 27 - 05 - 2023

Total Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of map stencil is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. [5]

- a) Which of the following is the branch of Human Geography?
- i) Soil Geography
 - ii) Physical Geography
 - iii) Political Geography
 - iv) None of these
- b) Who introduced the idea of a realistic approach in Political Geography?
- i) Bowman
 - ii) Strabo
 - iii) Ratzel
 - iv) Brown
- c) What is the nature of boundaries?
- i) Outer oriented
 - ii) Linear
 - iii) Areal
 - iv) None of these



P.T.O.

- d) How far does the heart land extended in south?
- i) Arctic Ocean
 - ii) Plateau of Iran
 - iii) Volga River
 - iv) Lena River
- e) Chandoli Dam is built on which river?
- i) Godawari
 - ii) Koyana
 - iii) Savitri
 - iv) Warana

Q2) Write short notes on any three of the following.

[15]

- a) Scope of Political Geography.
- b) The division of the world by Mackinder.
- c) Types of frontiers.
- d) Importance of Rimland.
- e) Issues of Chandoli Dam Project.

Q3) Write answer in detail on any two of the following.

[20]

- a) Define Political Geography and explain its nature.
- b) What is Nation? Explain the essential elements for Nation building.
- c) Discuss the Krishna river water dispute.



मराठी रूपांतर

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) आवश्यक तेथे आकृत्या व नकाशे काढा.
 - 3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- अ) खालील पैकी कोणती मानवी भूगोलाची उपशाखा आहे?
- i) मृदा भूगोल
 - ii) प्राकृतिक भूगोल
 - iii) राजकीय भूगोल
 - iv) यापैकी नाही
- ब) राजकीय भूगोलातील वास्तव दृष्टिकोनाची कल्पना कोणी मांडली?
- i) बाऊमन
 - ii) स्ट्रेबो
 - iii) रॅटझेल्
 - iv) ब्रॉन
- क) सीमारेषांचे स्वरूप कसे असते?
- i) बाहेरील भाग
 - ii) रेषायुक्त
 - iii) क्षेत्रीय
 - iv) यापैकी नाही
- ड) हृद्यस्थलाचा विस्तार दक्षिणेस कुठेपर्यंत आहे?
- i) आर्टिक महासागर
 - ii) इराणचे पठार
 - iii) व्होल्गा नदी
 - iv) लेना नदी
- इ) चांदोली धरण कोणत्या नदीवर बांधले आहे?
- i) गोदावरी
 - ii) कोयणा
 - iii) सावित्री
 - iv) वारणा



प्र.2) खालीलपैकी तीनवर टिपा लिहा.

[15]

- अ) राजकीय भूगोलाची व्याप्ती
- ब) मॅकिंडर यांनी केलेली जगाची विभागणी
- क) सीमांचे प्रकार
- ड) रिमलँडचे महत्व
- इ) चांदोली धरण प्रकल्पाचे प्रश्न

प्र.3) खालीलपैकी दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) राजकीय भूगोलाच्या व्याख्या सांगून स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) राष्ट्र म्हणजे काय? राष्ट्राच्या निर्मितीस आवश्यक घटक स्पष्ट करा.
- क) कृष्णा नदी पाणी वाटप वाद याविषयी चर्चा करा.

